

УДК 330.341

Городня Т.А.*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
Львівської комерційної академії***Пилипців М.І.***аспірант кафедри економіки підприємства
Львівської комерційної академії*

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СКЛАДОВИХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

MANAGING INNOVATIVE ENTERPRISE DEVELOPMENT USING COMPONENTS OF INNOVATION

АНОТАЦІЯ

Проведено аналіз досліджень інноваційної діяльності; розглянуто важливість активізації інноваційної діяльності; охарактеризовано управління інноваційним розвитком; досліджено інноваційний потенціал підприємства; проведено аналіз інноваційної діяльності підприємства; розрахована ризикованість інноваційної діяльності.

Ключові слова: інновації, діагностика, інноваційний потенціал, інноваційний розвиток, структура, показники, ризик інноваційної діяльності.

АННОТАЦИЯ

Проведен анализ исследований инновационной деятельности; рассмотрена важность активизации инновационной деятельности; охарактеризовано управление инновационным развитием; исследован инновационный потенциал предприятия; проведен анализ инновационной деятельности предприятия; рассчитана рискованность инновационной деятельности.

Ключевые слова: инновации, диагностика, инновационный потенциал, инновационное развитие, структура, показатели, риск инновационной деятельности.

ANNOTATION

The analysis of researches of innovative activity is conducted; considered importance of activation of innovative activity; described management innovative development; investigational to innovative potential of enterprise; the analysis of innovative activity of enterprise is conducted; risk of innovative activity is expected.

Keywords: innovations, diagnostics, innovative potential, innovative development, structure, indexes, risk of innovative activity.

Постановка проблеми. На сучасному етапі одним із перспективних шляхів економічного зростання підприємств є їхній інноваційний розвиток. Впровадження та застосування інновацій у діяльності підприємства сприяють активізації інвестиційного процесу, впровадженню нових технологій, використанню передового зарубіжного досвіду, розвитку виробничої, торговельної, комерційної та іншої діяльності та надають вагоме місце у ринковій частці ведення бізнесу. Інноваційна діяльність є однією із основних складових процесу забезпечення успішного функціонування підприємств. Тому сучасні економічні умови вимагають інтенсивної інноваційної діяльності, ефективної організації досліджень та розробок, нововведень, зниження інноваційних ризиків, стратегічного управління в інноваційній діяльності кожного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням вибору інноваційного розвитку підприємств присвячено багато наукових праць, у яких досліджуються етапи та методи впровадження інноваційного розвитку, який у свою чергу впливає на процеси, пов'язані з розвитком усієї держави, а також окремих її регіонів, галузей та підприємств. Питання ролі інновацій в економічній системі, дослідження проблем інноваційного розвитку економіки посіли одне із провідних місць у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних економістів і учених. До них передусім належать праці Й. Шумпетера, Б. Твіста, Б. Санто, П. Друкера, Ф. Ніксона, Г. Менша, К. Найта, В. Александрової, А. Пригожина, А. Гальчинського, Б.А. Райзберга, Л.Ш. Лозовського.

У науковий лексикон термін інновації уперше ввів Й. Шумпетер, що в буквальному перекладі означає «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виді виробу».

А.В. Гриньов вважав, що новацію варто розглядати як певне ціле, неділимє, однорідне і тотожне самому собі протягом усього життєвого циклу нововведення [2].

Н. Чухрай та Р. Патора виділяють такі трактування поняття «інновація» [3]: інновація – мистецтво надання ресурсам нових можливостей для створення цінностей; інновація – це зміна у процесах (старі товари виготовляються новими способами); інновація – це кінцевий результат інноваційної діяльності, що знайшов втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг.

Отже, можна запропонувати таке визначення поняття «інновації»: це інструмент зміни матерії, визначений у часі, просторі і задіяних ресурсах, який не використовувався раніше до цього моменту в заданому просторовому вимірі.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується озна-

чена стаття, складається із дослідження щодо управління інноваційним розвитком підприємства шляхом впровадження інновацій у його діяльність та дослідження можливого ступеня ризику.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах ринкової економіки активна інноваційна діяльність підприємств дедалі більше визначає успіх підприємницької діяльності у сфері нововведень. Нові ідеї та продукти, нові технології й організаційні рішення виводять підприємства із кризових ситуацій і гарантують їм фінансову стабільність. На сучасному етапі загострюється конкуренція і підвищуються вимоги споживачів, тому постійні нововведення можуть стати одним із факторів отримання конкурентних переваг.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV 04.07.2002 зі змінами і доповненнями, внесеними Законами України, інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери [1].

Комплексною характеристикою спроможності підприємства до інноваційної діяльності є його інноваційний розвиток і звідси оптимальний та ефективний інноваційний потенціал. Поняття «потенціал» означає здатність і готовність будь-якої організації реалізовувати інноваційні процеси.

Інноваційний потенціал підприємства – це сукупність усіх наявних матеріальних і нематеріальних активів підприємства, що використовуються у процесі здійснення інноваційної діяльності [2]. Він містить усі ресурси, що можуть дати змогу досягти конкурентних переваг підприємства з використанням інновацій.

Інноваційний розвиток підприємства, на нашу думку – це вміле та оптимальне використання принципово нових прогресивних технологій, перехід до випуску високотехнологічної продукції, використання прогресивних організаційних і управлінських рішень в інноваційній діяльності.

На сьогодні впровадження інновацій в діяльність підприємства є можливим при використанні сценарного підходу, що враховує фінансові можливості та поточний техніко-

технологічний рівень виробництва. Варто розрізняти такі сценарії інноваційного розвитку: 1) сценарій заснований на реалізації заходів, спрямованих на модернізацію техніки і технологій, тобто техніко-технологічний розвиток без суттєвих інвестицій; 2) сценарій передбачає разом із заходами, передбаченими за першим варіантом, залучення значних інвестицій в технічне переозброєння виробництва; 3) сценарій передбачає широкомасштабне технічне переозброєння і реалізацію заходів щодо інноваційно-орієнтованого розвитку ресурсного потенціалу підприємства.

Перший сценарій розвитку передбачає розробку і впровадження у виробництво винаходів і раціоналізаторських пропозицій, розроблених співробітниками підприємства; розширення асортименту обладнання, що випускається; розробку і реалізацію ефективної політики в області забезпечення якості продукції; підвищення рівня інтелектуальних ресурсів; використання ресурсо- і енергозберігаючих технологій. Другий сценарій розвитку підприємств передбачає: скорочення виробничих витрат за рахунок впровадження передових технологій, впровадження автоматизованих систем управління матеріальними і ресурсопотоками, переробки і використання відходів виробництва; організацію виробництва нових видів інноваційної продукції. Реалізація третього сценарію передбачає: залучення зовнішніх і консолідацію внутрішніх фінансових та інвестиційних ресурсів для реалізації комплексної програми модернізації і реконструкції виробництва; формування компенсаційного механізму на основі принципу стратегічного ресурсно-інноваційного заміщення; удосконалення кадрового забезпечення виробництва на основі розвитку і нарощування інтелектуальних ресурсів підприємства.

Створення ефективної системи впровадження інновацій на підприємстві повинно ґрунтуватись на дослідженні елементів та складових з допомогою яких можна втілити інноваційні ідеї та рішення. Тому проведемо дослідження управління інноваційним розвитком з використанням складових інноваційної діяльності окремого підприємства – ТОВ «Агат косметика», що спеціалізується на косметичних засобах.

Так, технологічний процес виготовлення продукції ТОВ «Агат косметика» складається із багатьох етапів. Інноваційність підприємства

Таблиця 1
Складові інноваційної діяльності ТОВ «Агат косметика» за 2010–2014 роки

Складові інноваційної діяльності	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	середнє
Фінансова	0,251	0,007	0,267	0,262	0,335	0,224
Технологічна	0,007	0,1005	0,05	0,116	0,257	0,106
Інформаційна	0	0,198	0,177	0,23	0,48	0,217
Інвестиційна	0,35	0,05	0,156	0,34	0,336	0,246
Середнє значення	0,152	0,09	0,163	0,237	0,352	-

Джерело: розроблено авторами

полягає у впровадженні нового, удосконаленого компонента продукції для якості і тривалості косметичних засобів.

Так, провівши оцінку інноваційної діяльності за найважливішими складовими, заносимо дані до таблиці.

І на основі табличних даних будемо графік зміни складових інноваційної діяльності ТОВ «Агат косметика» за 2013 та 2014 рік (впровадження інновацій).

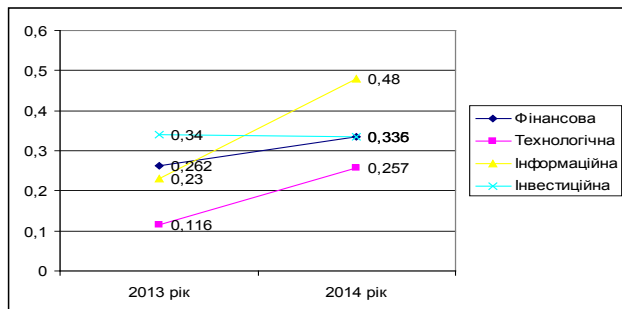

Рис. 1. Графік зміни складових інноваційної діяльності ТОВ «Агат косметика» за роки впровадження інновацій

На основі розрахунків бачимо, що інноваційна діяльність ТОВ «Агат косметика» щодо нового, удосконаленого компонента продукції за усіма складовими є найвищою у 2014 році, тобто виготовлення косметичної продукції є інноваційно доцільним.

Далі проведемо розрахунки щодо очікуваного рівня ризику (коефіцієнта ризику) інноваційного проекту ТОВ «Агат косметика» протягом періоду інноваційної діяльності, тобто 2013 і 2014 рр.

Загальну частоту виникнення втрат (загальні втрати) за даний період часу визначаємо як суму частот за областями ризику (табл. 2), поділену на кількість років, і заносимо в окремих стовпчик як величину загальних втрат.

Далі визначаємо розмір загальних втрат (В) і заносимо в окремих стовпчик таблиці.

Таблиця 2

Частота виникнення втрат в областях ризику інноваційного проекту

Рік	Область мінімального ризику	Область підвищеного ризику	Область критичного ризику	Область неприпустимого ризику	Загальні втрати
2013	0,35	0,20	0,20	0,05	0,80
2014	0,05	0,17	0,25	0,38	0,85

Визначимо, в якій області знаходяться показники ризику. Так, безризикова область інноваційного проекту (I) характеризується відсутністю будь-яких втрат при здійсненні інноваційної діяльності. Тут коефіцієнт ризику

$K = 0$. Область мінімального ризику (II) характеризується розмірами втрат, які не перевищують чистий прибуток. Тут коефіцієнт ризику коливається в межах $[0-0,25]$. Область підвищеного ризику (III) характеризується втратами, що не перевищують валовий дохід. Тут коефіцієнт ризику коливається в межах $[0,25-0,50]$. Область критичного ризику (IV) характеризується втратами, величина яких не перевищує виручки від реалізації продукції. Тут коефіцієнт ризику коливається в межах $[0,5-0,75]$. Область неприпустимого ризику (V) характеризується втратами, порівняними з розміром власних коштів підприємства, тобто можливе повне банкрутство. Тут коефіцієнт ризику коливається в межах $[0,75-1,0]$. Як бачимо з таблиці 2, втрати знаходяться в областях ризику II–V.

Так, провівши дослідження, ми виявили, що у 2013 році очікуване значення ризику інноваційного проекту знаходилося в зоні підвищеного ризику ($0,286 < 0,50$), але могло коливатися між областями мінімального та критичного ризику, оскільки стандартне відхилення $0,23$.

У 2014 році очікуване значення ризику знаходилося в зоні критичного ризику ($0,56 < 0,75$), але могло коливатися між областями підвищеного та неприпустимого ризику, оскільки стандартне відхилення $0,20$.

Отже, дослідивши процес управління інноваційним розвитком підприємства з використанням певних складових інноваційної діяльності, ми показали усі складові інноваційної діяльності за п'ять років та проаналізували ступінь ризику інноваційного проекту. Ми побачили, що виробництво і застосування нового компонента виробництва косметики є неризикованим та ефективним.

Висновки. З наведеного вище можна зробити такі висновки. Механізм впровадження інновацій у діяльність підприємства складається із чітко виважених шляхів, конкретного економічного сценарію, детального дослідження за складовими інноваційної діяльності в розрізі певного періоду часу, а також обов'язкового проведення діагностики ймовірності ризику інноваційного впровадження в діяльність підприємства. Також формування методичних підходів оцінювання інноваційного розвитку підприємства з урахуванням ресурсної, технологічної та ринкової складових інноваційної діяльності буде сприяти реалізації ефективної стратегії інноваційного розвитку підприємства та забезпечить підприємству створення і виведення на ринок інноваційної конкурентоспроможної продукції.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
2. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства / А. Гриньов // Проблеми науки. – 2003. – № 12. – С. 12-17.
3. Чухрай Н.І. Товарна інноваційна політика : підручник / Н.І. Чухрай, Р.В. Патора. – К. : КОНДОР, 2006. – 398 с.